

Monumentnummer*: 531566

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 12 september 2014
Kadaster deel/nr 82663/99

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Nieuwegein	Nieuwegein	Utrecht

Locatienaam	Locatieomschrijving
Nieuwegein	Batterij a/d Overeindseweg met inundatiekanaal/annexe werken

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Jutphaas	D			3741

*Omschrijving***

Cluster 52. Mitrailleurkazemat.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

MITRAILLEURKAZEMAT als toegevoegd onderdeel van de accesverdediging op de noordelijke batterij aan de Overeindseweg. De bestaande accesverdediging van de Overeindseweg is vanaf 1936 uitgebreid met een aantal betonnen werken, waaronder een nog bestaande mitrailleurkazemat op de noordelijke batterij. Behalve de verdediging van het acces speelde ook de reeds aan het begin van de 20ste eeuw ingezette deconcentratie van de verdediging een rol bij de bouw van verspreide kazematten en andere betonnen werken. Ook de opkomst van veel snellere aanvals- en vervoersmiddelen - zowel over land als door de lucht - waardoor verrassingsaanvallen mogelijk werden, speelde hierbij een rol, vooral in de aanloop naar de Tweede Wereldoorlog. Deconcentratie van de verdediging was een verschijnsel dat zich op veel plaatsen voordeed, maar vooral in het vlakke en 'overzichtelijke' Nederland. Zo zijn in de jaren '30 in het Oostfront van de Vesting Holland 34 zogenoemde VIS 77-kazematten gebouwd (naar: Voorschrift Inrichten Stellingen no. 77, uit 1928). Deze kazematten kwamen meestal tot stand vanwege wijzigingen in de verkeersinfrastructuur, die een verzwakking van een verdedigingslinie betekenden, maar ze zijn ook toegepast op en rond bestaande forten en werken. De

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

mitrailleurkazemat op de noordelijke batterij aan de Overeindseweg en Overeindsewetering kon zorgen voor frontaal vuur op het voorgelegen inundatieterrein.

Omschrijving

De aan de noordzijde in het aardwerk van de batterij gebouwde MITRAILLEURKAZEMAT werd gebouwd in 1936 en bestaat uit een uit gewapend betonnen constructie van één bouwlaag. Het interieur bevat een verblijfsruimte, alsmede een gevechtsruimte met opstelplaats voor een mitrailleur. De toegang is voorzien van stalen kozijnen en een dito deur. Boven de toegang is het jaartal 1936 weergegeven. Buiten het schietgat is de noord-oostelijke of frontzijde grotendeels aangeaard.

Waardering

De MITRAILLEURKAZEMAT is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van de militair-strategische bouwkunde, die gebaseerd is op het systeem van: a. het systeem van inundatie en accesverdediging (20ste eeuw), b. de wedloop met de zich versterkende offensieve middelen (20ste eeuw), c. het systeem van 'levende' veldversterking in de diepte (20ste eeuw).

Het betreft hier een onderdeel uit 1936, dat een voorbeeld is van een gewapend betonnen kazemat.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie in het algemeen en vanwege de onderlinge functionele, functioneel-ruimtelijke en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex en in het bijzonder met het acces van de Overeindseweg en Overeindse Wetering.

* Het onderdeel is een representatief voorbeeld van een VIS 77-kazemat, die als extra verdediging is toegevoegd aan een bestaande batterij.

* Het onderdeel is tamelijk gaaf en goed bewaard en laat zich als gebouwd onderdeel duidelijk in het veld herkennen.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Kazemat (B)

Functie

Kazemat (B10)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument